Erityisasiantuntija Hanna Tervahauta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuuleminen (ministeriön vastinekuuleminen) 25.2.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta (HE 174/2024 vp)

Perustuslakivaliokunta on antanut sosiaali- ja terveysvaliokunnan pyynnöstä lausuntonsa koskien hallituksen esitystä 174/2024 vp. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa vastineenaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle seuraavaa, ja muilta osin ministeriö viittaa aiempiin sosiaali- ja terveysvaliokunnalle ja perustuslakivaliokunnalle antamiinsa lausuntoihin ja vastineeseen.

Esityksen käsittelystä ja voimaantulosta

Esitys annettiin 10.10.2024 ja irrotettiin eduskunnassa vuoden 2025 talousarvioesityksestä. Hallituksen on annettava asiaa koskevasti lisätalousarvioesitys, jonka yhteydessä esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi.

Hallituksen esityksen mukaan laki oli alun perin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Kansaneläkelaitos (jäljempänä Kela) on ilmoittanut sosiaali- ja terveysministeriölle, että jos laki tulisi voimaan esimerkiksi 1.4.2025, Kela-korvauksiin oikeutettujen ei olisi välttämättä mahdollista saada esityksen mukaisista tutkimuksista ja hoitotoimenpiteistä niin sanottua suorakorvausta heti 1.4.2025 alkaen, vaan jonkin aikaa 1.4.2025 jälkeen Kela-korvausta tulisi hakea Kelasta jälkikäteen eli sen jälkeen, kun henkilö on ensin itse maksanut kustannukset palveluntuottajalle. Tämä johtuu siitä, että koska esityksen käsittelyn etenemisen aikataulusta ei ole ollut varmuutta, Kela ei ole voinut kaikilta osin edistää toimeenpanoon valmistautumista, esimerkiksi taksaluettelon vahvistamista. Sekä Kelan että palveluntuottajien tulee lisäksi saada järjestelmänsä toimimaan voimaantuloajankohtana esitetyn lain mukaisina. Kela on ilmoittanut sosiaali- ja terveysministeriölle, että esimerkiksi 1.5.2025 olisi toinen vaihtoehtoinen voimaantuloajankohta, ja tämän vaihtoehdon mukaisesti suorakorvauksiakin olisi mahdollista maksaa heti 1.5.2025 alkaen.

Esityksen tavoitteista ja sisällöstä

Esityksen tavoitteena on lisätä hedelmöityshoitoja sairautensa perusteella tarvitsevien mahdollisuuksia hakeutua hoitoihin yksityiselle sektorille. Esitys on yksi keino tavoitella positiivista vaikutusta syntyvyyteen keinolla, joka on mahdollista saada voimaan nopealla aikataululla.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia (1224/2004) siten, että hedelmöityshoidoista saisi yksityisen sairaanhoidon hoito- ja tutkimuskorvauksen. Hedelmöityshoitona korvattaisiin naistentautien ja synnytysten erikoislääkärin suorittama hedelmöityshoitoihin kuuluva toimenpide sekä tällaisen erikoislääkärin määräämä tutkimus- ja hoitotoimenpide silloinkin, kun toimenpiteen on tehnyt sairausvakuutuslaissa tarkoitettu muu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Sairausvakuutuslain sairaanhoitokorvausten perusperiaatteiden mukaisesti hedelmöityshoitojen korvaus koskisi hoitoja saavan henkilön sairaudesta johtuvia hoitoja. Muusta kuin sairaudesta johtuvista syistä annettavaa hedelmöityshoitoa ei korvattaisi. Sukusolujen luovuttajien kustannuksia ei korvattaisi, koska kyse ei ole luovuttajan sairaudesta. Hedelmöityshoidoista maksettavien Kela-korvausten sairausperusteisuus ei siten poikkeaisi yleisistä sairausvakuutusjärjestelmän lähtökohdista taikka muutoinkaan sairausperusteisten etuuksien ja korvauksien sosiaalivakuutus- ja sosiaaliturvalainsäädäntöön kirjatuista myöntämisedellytyksistä. Oikeus Kela-korvaukseen muodostuisi esityksen mukaan seksuaalisesta suuntautumisesta ja perhesuhteista riippumatta sairauden tai siihen verrattavissa olevan tilanteen perusteella.